

Landelijke Adviesgroep EerstelijnsGeneeskunde voor Ouderen

Jaarverslag 2016

Vastgesteld op de ALV van 3 februari 2016

Voorwoord.....	2
1. Bestuur en organisatie.....	3
Laego-bestuur.....	3
Commissie van Aanbeveling:.....	4
Ledenbestand.....	4
Missie en visie	6
Speerpunten komende jaren:	14
3. Communicatie	15
Externe communicatie:	15
Interne communicatie:	15

Voorwoord

Beste collega's

Het voor je liggende jaarverslag van 2016 bevat weer een enorme hoeveelheid gegevens, waarvan je je afvraagt hoe het mogelijk is dat we dit samen weer gedaan hebben.

Zoals ik vorig jaar al beschreef wordt LAEGO meer en meer betrokken bij ontwikkelingen rondom de medische zorg bij de oudere patiënt. Men weet ons steeds beter te vinden, en dat resulteert dan weer in uitnodigingen voor relevante besprekingen, scholingen en congressen. Willen we daar acte de presence geven en meedenken, dan moeten we daar samen de schouders onder zetten. De lijst met activiteiten door de LAEGO leden laat zien dat dat in ruime mate gebeurd is. Geef je er echter rekenschap van dat de eenmaal opgenomen handschoen altijd verdere uitvloed heeft.

Zo heeft de uitstekende en aansprekende analyse van de ANW zorg door Corrie ons op een zeer positieve wijze in de schijnwerpers geplaatst. Naast een stukje in INEEN wordt nu op verschillende plekken in den lande om toelichting gevraagd. Ook op het BIG-5 congres en NHG-congres was dit een 'publiekstrekker', en op de geriatriedagen in februari zal ze een posterpresentatie geven. Een waarlijk zeer geslaagd jaarthema en een voorbeeld van hoe we er echt toe doen.

De samenwerking met de Specialisten Ouderengeneeskunde begint langzaam vorm te krijgen. Enthousiast meedenken in bestuursvergaderingen, de duale opening van het komende tweedaagse met de Verenso voorzitter, alsmede duidelijke inbreng van de SO's in de werkgroep op de tweedaagse zijn hier de eerste tekenen van.

Ik hoop dat de in 2016 ingezette weg komend jaar wordt voortgezet; samenwerking, inzet, plezier in de activiteiten als kaderarts, in 2017 gelardeerd met de als jaarthema gekozen 'wetenschapsagenda'.

Het zet ons nog sterker op de kaart.

Goed jaar gewenst!

Frank van Kemenade

Voorzitter LAEGO

1. Bestuur en organisatie

Laego-bestuur

In 2016 bestond het dagelijkse bestuur van Laego uit:

Voorzitter	: Frank van Kemenade
Secretaris	: Claudia de Waard
Penningmeester	: Herman Wisselink
Algemene leden*	: Annet Wind, Fabienne de Witte, Shanti van Maurik-Brandon en Corrie Jongsma en Jacqueline de Groot (SOG kaderhuisarts)
Secretariaat NHG	: Mirjam Sijp (Nederlands Huisartsengenootschap (NHG))

De portefeuillevindeling is als volgt:

Frank v Kemenade Contactpersoon Ineen, Zorgverzekeraars Nederland en NZa

Claudia de Waard Contactpersoon intern en extern
Beheer website, HA-web en e-mail
Ledenbestand, samen met Mirjam Sijp
Aandachtsgebieden kaderhuisartsen
Activiteiten Laego-leden
Organisatie tweedaagse, logistiek

Herman Wisselink Penningmeester Laego
Contactpersoon LHV en NHG
Geriatrisch Revalidatiezorg
Eerstelijns herstelzorg
Onderwijs

Patiëntenparticipatie
Zorginstituut Nederland (meelezen)

Fabienne de Witte Eerstelijns herstelzorg, samen met Herman
Richtlijn probleemgedrag, samen met Betty Ko...

Vervanging Claudia de Waard vanaf 24-10-2016 ivm zwangerschapsverlof.

Annet Wind Contactpersoon LHV en NHG

Onderwijs (commissie)
Dementie (inhoudelijk)

Onderzoekscommissie van ZonMw voor onderzoeksprojecten Memorabel

Commissie Vanuit dementie bekeken

Commissie 1+1=3 (verbinden van Zorg en Welzijn, initiatief Vilans en MOVISIE)

Senior Friendly Hospital

Shanti Brandon LESA

Indicatoren en eGPO

Aandachtsgebieden kaderhuisartsen en intervisiegroepen

Onderzoek ouderenzorg

Corrie Jongsma Analyse ANW zorg kwetsbare ouderen

Eerstelijnsverblijf

Zorgpad kwetsbare ouderen

Verbinding specialisten ouderengeneeskunde

Jacqueline de Groot Samenwerking LAEGO – Verenso

Vlnr: Herman Wisselink, Corrie Jongsma, Annet Wind, Claudia de Waard, Fabienne de Witte, Shanti van Maurik-Brandon.
Ontbrekend: Frank van Kemenade

Jacqueline de Groot is na de ALV 29-1-2016 toegetreden tot het bestuur.

Haar portefeuille krijgt nog verder vorm.

Commissie van Aanbeveling:

- Prof. Dr. Jacobijn Gussekloo, hoogleraar eerstelijnsgeriatrie LUMC
- Prof. Dr. Marjolein Berger, hoogleraar huisartsgeneeskunde UMCG
- Dr. Marc Bruijnzeels, directeur Jan van Es instituut
- Drs. Manon Vanderkaa, voorzitter UnieKBO

Ledenbestand

Alle afgestudeerde kaderartsen ouderengeneeskunde kunnen lid worden van Laego. Lidmaatschap geeft:

- Toegang tot de Laego-groep op HA-web;
- Ondersteuning bij intervisie;
- Toegang tot symposia en twee-daagsen georganiseerd door LAEGO;
- Mogelijkheid voor deelname aan (landelijke) werkgroepen en andere activiteiten waar Laego bij betrokken is. Denk aan onderwijs en het schrijven/herzien van standaarden en richtlijnen op het gebied van ouderenzorg.
- Elektronische nieuwsbrief;

Op de Algemene Ledenvergadering op 29 januari 2016 is besloten dat ook afgestudeerde Specialisten Ouderengeneeskunde Kaderarts in de eerste lijn lid kunnen worden van LAEGO.

Op deze manier kunnen beide kaderartsgroepen de ouderenzorg in de eerste lijn verder ontwikkelen.

Lidmaatschap vraagt:

- Kennis en ervaring delen.
- Contributie. Indien er geen contributie wordt betaald (na herinnering) wordt het lidmaatschap stopgezet. Dit geldt dus ook voor de toegang tot HA-web en de jaarlijkse Laego twee-daagse.

Laego heeft op 31 december 2016 203 leden, en 7 aspirant-leden.

Aspirant-leden zijn kaderhuisartsen ouderengeneeskunde in opleiding.

Na het afronden van de kaderopleiding kunnen zij volledig, betalend, lid van Laego worden.

Zoveel mogelijk kaderhuisartsen staan vermeld op de website van Laego

(<https://laego.nhg.org/kaderhuisartsen-ouderengeneeskunde>).

Nieuwe leden in 2016:

D.		Angenent-Stein
R.	van	Baalen
A.		Bettman-Goekemeyer
M.		Bezemer
A.M.		Bosselaar
F.		Broekema
M.T.J.	de	Bruin
J.		Bussemaker
M.W.P.G.	van	Dongen-Bots
F.		Ettaher e.v. Lakbiach
F.T.C.M.		Fonville
J.	de	Groot
C.		Hensens
A.		Jansonius
G.E.		Junius
M.S.		Ketel
G.J.		Kuiper
J.M.		Lensink
A.		Majchrowicz-Spit
J.A.E.F.M.	van de	Nobelen
J.P.	van	Overbeeke
A.M.		Sprengers
A.		Thio
S.R.		Vossenbergh

Missie en visie

Eerstelijns geneeskunde voor ouderen; lokale, persoonsgerichte, passende, proactieve, samenhangende zorg én ondersteuning

Er zijn veel redenen om toe te werken naar een systeem van lokale, persoonsgerichte, passende, proactieve en samenhangende zorg en ondersteuning van kwetsbare ouderen. Omdat bij ouderen met multimorbiditeit en complexe problematiek de kwaliteit van leven voorop staat en deze veelal bepaald wordt door zelfredzaamheid en sociale participatie, werken huisartsen, praktijk- en/of wijkverpleegkundigen nauw samen met welzijnswerkers. Door de toenemende complexiteit van zorg is goede samenwerking, adequate verslaglegging en informatie uitwisseling noodzakelijk.

De medische zorg wordt geleverd vanuit eerstelijnscentra, waarin huisartsen ook nauw samenwerken met paramedici, WMO-consulenten, casemanagers en vele anderen. De ondersteuning wordt zoveel mogelijk geleverd door de eigen omgeving van de oudere, aangevuld met vrijwilligers uit buurtcentra en andere welzijnsvoorzieningen. De ontwikkelingen op het gebied van domotica en veiligheid vergroten de zelfredzaamheid. Als de lijnen kort zijn kunnen signalen adequaat doorgegeven worden en kunnen er tijdig preventieve acties worden ondernomen, met inachtneming van de privacy en respect voor eigen keuzes van ouderen. Naar verwachting draagt deze manier van werken ook bij aan het betaalbaar houden van ons stelsel en aan het werkplezier voor alle betrokkenen.

Laego, het netwerk van kaderhuisartsen ouderengeneeskunde, wil deze ontwikkelingen stimuleren door het draagvlak voor deze veranderingen te vergroten en te adviseren over de uitvoering. Kaderhuisartsen ouderengeneeskunde initiëren en ondersteunen de daadwerkelijke uitvoering.

Laego geeft gevraagd en ongevraagd advies aan beleidsmakers, zowel binnen als buiten de eigen beroepsgroep en stelt zich onafhankelijk op. Tegelijk werkt ze nauw samen met medewerkers van zowel het NHG als de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV). Laego stelt de hulpbehoevende oudere centraal en wil bijdragen aan en draagvlak creëren voor die gewenste veranderingen die bijdragen aan de kwaliteit van leven van deze ouderen. Laego is aanspreekpunt voor andere organisaties die in dit transitietraject zitten. Ze toont tevens verantwoordelijkheid en leiderschap door zich uit te spreken voor of tegen bepaalde ontwikkelingen en mee te denken over haalbare en toekomstbestendige oplossingen.

Naast bovengenoemde landelijke en regionale activiteiten in de ouderenzorg, vervult Laego ook een netwerkfunctie voor de kaderhuisartsen ouderengeneeskunde. Het gaat hierbij om onderlinge uitwisseling, steun, inspiratie en het delen van kennis, ervaringen en materialen.

Zie voor een verdere toelichting het visiedocument:

https://Laego.nhg.org/sites/default/files/content/Laego_nhg_org/uploads/visie_op_de_eerstelijns_geneeskunde_voor_ouderen_20141.pdf

Activiteiten 2016

Laego middagsymposium: **'Als de huisarts er niet is...'**

Over ouderen en spoedzorg via huisartsenpost

Vrijdagmiddag 10 juni 2016

Van der Valk hotel Leiden 'De Haagsche Schouw'

Inleiding

Op vrijdag 10 juni a.s. studeert de 13e groep kaderhuisartsen ouderengeneeskunde af. Laego wil dit graag met alle geïnteresseerden vieren aan de hand van een middagsymposium. Het thema van deze middag is tevens het speerpunt van Laego voor 2016:

**Als de huisarts er niet is...
Over ouderen en spoedzorg via huisartsenpost**

Programma

- 13:15 - 13:30 Welkom, voorstellen en toelichting programma
Annet Wind, middagvoorzitter
- 13:30 - 13:40 Introductie thema, speerpunt en plan van aanpak
Corrie Jongsma, bestuurslid Laego
- 13:40 - 14:05 Samenwerking huisartsenpost en acute ouderenzorg: mogelijkheden, uitdagingen en praktijkervaringen
Ella Benedictus, InEen
- 14:05 - 14:30 Knelpunten analyse vanuit de voorbereidingsgroep
- 14:30 - 14:40 Vragen en discussie
- 14:40 - 15:00 Pauze
- 15:00 - 15:30 Discussie in groepen
- 15:30 - 16:00 Plenaire terugkoppeling, samenvatting en conclusies
- 16:00 - 16:05 Afsluiting symposium
- 16:05 - 18:00 Certificaat uitreiking en borrel

Doelgroepen

Kaderhuisartsen Ouderengeneeskunde, Beleid & Beheer en Specialist Ouderengeneeskunde

Algemene ledenvergadering Laego

Datum : Vrijdag 29 januari 2016

Agendapunten : Samenstelling bestuur, financiën, uitreiking eerste Ragnhild Vrijaldenhoven-Haitsma prijs, Jaarplan 2016, verzoek toetreding van kaderartsen SO eerste lijn tot LAEGO, Indicatoren, Laego-activiteiten terugblik en vooruitblik en organisatie Laego-tweedaagse 2016.

LAEGO-activiteiten 2016 (lopend en afgerond)

dd 18-10-2016

Kaderartsen zijn op vele terreinen actief, o.a. in landelijke werkgroepen, regionale netwerken en onderwijsactiviteiten. Diverse kaderhuisartsen ouderengeneeskunde voeren (ook) activiteiten uit namens Laego. De activiteiten die in 2016 zijn uitgevoerd/gestart worden hieronder weergegeven, waarbij is getracht naar volledige dekking. Aanvullingen zijn welkom.

Een van de speerpunten van 2016 was de analyse van de knelpunten in de **ANW zorg voor kwetsbare ouderen door Corrie Jongma**. Een uitgebreide analyse is gedaan, waar ook een organisatie als Ineen zeer geïnteresseerd in is. In 2017 zal aandacht worden besteed aan aanbevelingen en adviezen voor verder beleid.

Thema	Toelichting	Via	Wie	Status
Advance Care Planning (ACP)	<ul style="list-style-type: none"> - Zitting klankbordgroep over ACP van het NHG. Aug 2016: na 1^e bijeenkomst niets meer vernomen. - Brenda: Verder vooral losse opdrachten, en enkele presentaties. Geen landelijke activiteiten. 	- NHG -	Brenda Ott	Lopend, sinds juni 2016 Update door Brenda gedaan in: aug 2016
	Subsidieaanvraag ZonMw 'In gesprek over het einde van het leven ondertekent'	Propallia	Annet Wind	Lopend, Sinds juni 2016
Beperkingen in behandeling bespreekbaar maken	Verzoek voor afvaardiging in het project 'Het bespreekbaar maken van (beperkingen in) behandeling met de (oudere) patiënt'.	NHG/ Kennisinstituut Med. Spec.	Marjolein van der Pol	Lopend, Sinds juni 2016
Beter Oud	Voortzetting website BeterOud door op te richten cooperatie. Laego heeft belangstelling voor deelname, ivm PR en als middel en om ons gedachtengoed onder de aandacht te brengen.	-	Annet Wind	Lopend, Sinds mei 2016 Eind november is LAEGO toegetreden tot het consortium Beter Oud, als betalend lid. Dit biedt ons kansen om het netwerk te vergroten en kennis te verbreden.
Chirurgische ingrepen	Commentaar richtlijn 'Multidisciplinaire behandeling van kwetsbare ouderen rondom chirurgische ingrepen'	NHG	Cora van der Velden	Afgerond, februari 2016
Cursus Chronische Zorg Module Ouderenzorg	Centraal onderwijs aan 3 ^e jaars aios	SBOH Schola Medica	Frank Guldemond (hoofddocent) Annet Wind Fabienne de Witte Arno Karstens Lida de Jong Jagadish Muthu Victor van Duuren Clara van den Dool Elvira Schouten Willemijn de Graaf Hilde van Meer	Lopend sinds 2012 ??? Update door Frank gedaan in aug 2016

Dementie	@@		Herman Wisselink	Lopend, Sinds @@
	Webinar Onderwerp: 'Dementie herkennen en vormen van dementie: 'Is het dementie of niet? Doelgroep: mensen met (angst voor) dementie en hun mantelzorgers. Webinar op 1 juni 2016.	MedicInfo	Ingrid den Boer	Afgerond
	Stuurgroep van het project Beter thuis met Dementie In dit project wordt onderzoek gedaan of de ondersteuning van mantelzorgers van dementerenden maakt dat de dementerenden langer thuis kunnen blijven, nav eerder onderzoek in Australie).		Sonja van de Wereld	
Duizeligheid	Herziening standaard Duizeligheid en de bijbehorende implementatiemate rialen De NHG standaard Duizeligheid is nu (juli 2016) in concept (zgn. clusterversie) en wordt zomer 2016 besproken in een interne commentaarronde. Eind augustus 2016 gaan we naar aanleiding hiervan verder. Een externe commentaarronde volgt ook nog.	NHG	Clara van den Dool	Lopend, Sinds september 2015 Update door Clara gedaan in: juli 2016
Eerstelijnsverblijf	Meedoen met gesprekken, onder voorzitterschap	Verenso	Herman Wisselink	Afgerond

	Verenso, over een afwegingsinstrument eerstelijnsverblijf. In de werkgroep wordt nagedacht over hoe de spoedzorg op ouderenzorggebied moet zijn.			
Laego Bouwstenen	Lopend sinds januari 2014 Evaluatiepunten besproken met NHG-bestuur (mei 2016). Datum nieuwe evaluatie bekend?	NHG ism DOKH en Stichting Koel	Ferry van Geffen Liesbeth Vos Frank Guldenmond Joke Stam Annet Wind Corrie Jongasma Herman Wisselink	Lopend, sinds januari 2014 Aug 2016, Ferry: Geen nieuws
LESA Ouderenzorg	Juni 2016: commentaarfase	NHG	Shanti Brandon Herman Wisselink	Lopend, sinds maart 2015
Mondzorg	Project 'de mond niet vergeten' Pilots: Amsterdam, Hardenberg en Rotterdam. Doel: testen van een screeningsinstrument voor tijdige doorverwijzing van ouderen voor tandheelkundige zorg. Landelijke uitrol in voorbereiding voor najaar 2016. In 2017 wordt meer duidelijk hoe dit verloopt. Juni 2016: oproep KNMT voor mondzorg bij kwetsbare ouderen. Verwezen naar Els en Richard.	Claar Wierink tandarts geriatrie SBT	Els Licht, begeleidingscie Richard Starmans, stuurgroep Elvira van Gemerden (A'dam Noord) Sonja van de Wereld	Lopend, sinds voorjaar 2015 Update door Richard (juli 2016) en Sonja (aug 2016)
Ondervoeding	Deelname stuurgroep. Doel: terugdringen van ondervoeding bij ouderen in de 1 ^e lijn. Het projectvoorstel is van commentaar voorzien. Er wordt vanuit de	Sectie Ouderen stuurgroep Ondervoeding	Margot Tuijp Ism Lenny Achthoven, Jacq Muthu, Shanti Brandon. Shanti: heeft nog geen stukken ontvangen!!	Lopend sinds voorjaar 2015 tot dec 2016

	stuurgroep ook gewerkt aan een aanvraag voor een soortgelijk project bij zorgverzekeraar De Friesland, waarbij ook aandacht wordt geschonken aan samenwerking met de gemeenten (wijkteams).			
Ouderenmishandeling	Richtlijn vermoeden van ouderenmishandeling	Kennisinstituut van Medisch Specialisten, via NHG	Linda Tjap	Lopend, sinds oktober/november 2016
Platform beroepsgroepen Geriatrie	Lopend sinds 2013 Aanvankelijk opgericht om de krachten te bundelen in de aanloop naar de WLZ. Diverse beroepsgroepen hebben in 2014 gezamenlijk een reactie gestuurd aan de Tweede Kamer op het wetsvoorstel WLZ.	Verenso	Fabienne de Witte	Niet meer actueel, voorlopig geen gezamenlijke doelstellingen. (2016)
Probleemgedrag	Herziening richtlijn, deelname expertgroep	NHG/Verenso	Fabienne de Witte Betty Kolf	Lopend, sinds nov. 2015 Nieuwe afspraak expertgroep febr 2017.
Senior friendly huisartsen praktijk	Ontwikkeling van concept senior friendly huisartsen praktijk	KBO Raad van Advies	Frank van Kemenade	Lopend, sinds april 2016
Studiedag Acute zorg voor mensen met dementie	Inhoudelijk meedenken	Studiearena	Corrie Jongasma	Afgerond, maart 2016
Substitutie van zorg bij kwetsbare ouderen	Deelname aan project (6 bijeenkomsten, 2 jaar) NB: Afstemming met NHG en LHV belangrijk op dit thema	Via NHG	Corrie Jongasma (Fabienne en Annet)	Lopends, Sinds 2016
Valpreventie	Conference en deelname klankbordgroep	NHG/ Kennisinstituut Med. Spec	Shanti Brandon Herman Wisselink Shanti: heeft nog geen stukken ontvangen	Lopend sinds voorjaar 2015

Vroegsignalering	Verspreiden en implementeren van opbrengsten uit het Nationaal Programma Ouderenzorg. 3 bijeenkomsten in 2016	Vilans en MOVISIE	Umit Tas	Lopend, Sinds voorjaar 2016
Zorgpaden 2 ^e lijn en verwardheid: ZIN	Lopend sinds begin 2016 (nov 2015 aftrapbijeenkomst). Anke heeft een hoofdstuk over de 1 ^e lijn geschreven. Fabienne over verwarde ouderen. NHG heeft naar de stukken gekeken, veel verder is het nog niet, want de andere onderdelen van de keten zijn nog niet zo ver. Streven: eind 2016 een gezamenlijk stuk.	NHG/ Ned. Ver. Klinische Geriatrie	Anke Brand, Agath Vreeling	Lopend, Sinds begin 2016 Update door Anke gedaan in: aug 2016

Bestuursvergaderingen Laego:

In 2016 zijn er vijf bestuursvergaderingen geweest.

Data: 27 januari, 24 februari (telefonisch), 5 april (telefonisch), 9 juni, 1 oktober, 11 november (telefonisch).

Speerpunten komende jaren:

Inhoudelijk: zie jaarplan 2017

Organisatorisch:

- Borgen kwaliteit van de organisatie.
- Verdere academisering van de kaderhuisartsen ouderengeneeskunde.
- Vormen van een werkgroep Onderwijs.
- Het ontwikkelen van eigen producten, zoals het eGPO en gesprek rond einde levensfase, maakt Laego interessanter voor de ketenpartners.
- Voortzetten symposia en netwerkfunctie.

Bestuur:

- Goede verdeling van taken en speerpunten is belangrijk, daarbij geholpen door de LAEGO-leden.
- Bekendheid/PR, waaronder vormgeving van de nieuwe website en nieuwsbrief.
- Betrokkenheid Commissie van Advies vergroten.

3. Communicatie

Externe communicatie:

- Nieuwsberichten website Laego: zie: leago.nl
- Digitale nieuwsbrieven,
- Dit jaar zijn er geen nieuwsbrieven verschenen
- Twitter account Annet Wind

Interne communicatie:

Via de HA-web groep van LAEGO kunnen leden samenwerken, documenten delen en discussiëren met andere aangesloten collega's. Ook maakt het bestuur ervan gebruik voor de communicatie naar/met de leden. In 2015 waren er 113 leden op de HA-web groep (incl. secretaris).